

**ТРЕЋИ ЦИКЛУС УНИВЕРЗАЛНОГ ПЕРИОДИЧНОГ ПРЕГЛЕДА**

**ИЗВЕШТАЈ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**КОЈИ ЈЕ САЧИЊЕН У СКЛАДУ СА СТАВОМ 5 АНЕКСА РЕЗОЛУЦИЈЕ  
16/21 САВЕТА ЗА ЉУДСКА ПРАВА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА**

31. октобар 2017. године

---

## A. МЕТОДОЛОГИЈА

---

1. Овај извештај припремљен је у складу са смерницама у одлуци 17/119 Савета за људска права од 19. јула 2011. године која прати Резолуцију Савета за људска права УН 16/21 (А/НRC/DEC/17/119).
2. У изради извештаја учествовала су сва министарства, други релевантни органи, као и скупштински Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова. Процес је координирала Канцеларија за људска и мањинска права (даље: КЉМП)
3. Приликом израде извештаја обављене су консултације са независним државним органима, а са организацијама цивилног друштва (даље: ОЦД) одржана су три консултативна састанка, након чега им је на коментаре достављен Нацрт извештаја<sup>1</sup>.
4. Значајну подршку пружиле су Канцеларија Високог комесара за људска права и Мисија ОЕБС у Србији.
5. Имајући у виду да је, на основу резолуције СБ УН 1244(1999) управљање АП КиМ у надлежности Мисије УН на Косову и Метохији, Република Србија није у могућности да обезбеди примену међународних уговора и стандарда о људским правима на овом делу своје територије. У складу са поменутом резолуцијом, УНМИК је надлежан за промоцију и заштиту људских права на територији КиМ. Република Србија је приликом подношења извештаја о примени ратификованих конвенција УН увек захтевала да УНМИК извести надлежна уговорна тела о примени стандарда из важећих конвенција на КиМ.
6. Нацрт извештаја објављен је на интернет страници КЉМП, да би сви заинтересовани субјекти имали прилике за своје примедбе и предлоге. Извештај ће бити представљен у октобру 2017. године на седници Савета за праћење примене препорука механизма УН за људска права, где ће поред чланова Савета бити позвани сви релевантни актери.

---

<sup>1</sup> Поред тога три организације цивилног друштва( YUCOM, Amity и Центар за права детета) подржане су директно средствима из буџета Владе РС-Канцеларије за људска и мањинска права за праћење примене препорука из УПР у односу на жене, децу и старије и натај начин дале допринос изради извештаја за трећи циклус УПР-а.

---

## **Б. РАЗВОЈ НОРМАТИВНОГ И ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ ОКВИРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ И ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА ОД 2013.ГОДИНЕ**

---

7. Република Србија има статус кандидата за чланство у Европској унији (даље: ЕУ). У оквиру свеобухватне реформе посебна пажња посвећује се промовисању владавине права и заштити људских права. Законски оквир реформише се ради усвајања најбољих стандарда и тековина савременог друштва, јачања институционалних капацитета и слободе медија, као и унапређења људских права.
8. У оквиру процеса придруживања Европској унији, држава је отворила Преговарачко поглавље 23: правосуђе и основна права. Прати се имплементација Акционог плана за поглавље 23 и подносе редовни извештаји о спроведеним мерама и активностима Влади Србије и Европској комисији.

---

### **I Нормативни и стратешки оквир**

---

9. Од другог циклуса Универзалног периодичног прегледа (даље: УПР) потврђено је више међународних уговора о људским правима, и то: Конвенција о надлежности, меродавном праву, извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске оговорности и мера за заштиту деце (2015); Конвенција о заштити деце и сарадњи у области међународног усвојења (2013); Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (2013.); Амандман на члан 20. став 1. Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације(2014.); Протокол број 15 којим се мења Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода (2015).
10. Од другог циклуса УПР донето је више закона и стратегија, ради унапређења и заштите људских права.<sup>2</sup> У складу са Акционим планом за спровођење Стратегије реформе јавне управе, припремљен је Оквир политике управљања људским ресурсима, с циљем да се у државној управи води рачуна о поштовању људских права и примени принципа родне равноправности, заштите права националних мањина, особа са инвалидитетом и других осетљивих група.

---

### **II Институционални оквир**

---

11. Народна скупштина као највише представничко тело и носилац уставотворне и законодавне власти своје активности у области људских и мањинских права, као и питања равноправности полова, реализује кроз рад Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова.

---

<sup>2</sup> Информације о усвојеним законима и стратегијама се налазе се у анексу извештаја

12. У министарствима и Владиним канцеларијама у оквиру постојећих капацитета постоје сектори који се баве праћењем и заштитом људских права посебно угрожених делова популације, или унапређењем положаја појединих осетљивих друштвених група.
13. У Влади је 2016. године уведен посебан ресор за демографију и популациону политику. Установљени су и Републичка агенција за мирно решавање радних спорова и Републички секретаријат за јавне политике.
14. Сходно препорукама из другог циклуса Универзалног периодичног прегледа Влада је 19. децембра 2014. године образовала Савет за праћење примене препорука механизма УН за људска права.
15. У претходном периоду успостављени су поред постојећих и Савет за праћење реализације Акционог плана за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације; Савет за популациону политику; Савет за унапређивање положаја Рома и спровођење Декаде инклузије Рома и Савет за националне мањине и Савет за сузбијање насиља у породици.
16. Влада Републике Србије је 30. октобра 2014. године, у складу са чланом 10. Истанбулске конвенције формирала Координационо тело за родну равноправност са задатком да разматра сва питања и координира рад органа државне управе у вези са родном равноправношћу.
17. Такође формирано је и Координационо тело за праћење реализације Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији, које координира рад државних органа у области инклузије Рома.

---

## **Ц. ПРОМОЦИЈА И ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА НА ТЕРЕНУ: ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА**

---

18. Постигнут је напредак у заштити и унапређењу родне равноправности, као и положаја Рома, особа са инвалидитетом, ЛГБТИ особа, миграната, избеглица и припадника националних мањина.
19. Осим успостављања одговарајућег законодавног и стартешког оквира забране дискриминације, успостављени су нови механизми, појачана међуресорна сарадња, као и сарадња са цивилним друштвом.
20. Области у којима је потребно уложити додатне напоре су адекватна примена донетих закона и, пре свега, смањење насиља у породици. Очекује се доношење

низа нових закона и стратегија на чијим нацртима се радило у предходном периоду.<sup>3</sup>

21. Кршења људских права Срба и припадника других заједница на Косову и Метохији врше се институционално, укључујући на законодавном, правосудном и административном нивоу, и као појединачни арбитрарни акти. У пракси, релевантни прописи и стратегије привремених институција самоуправе у Приштини о појединим људским правима не примењују се једнако према свима. Посебно издвајамо кршења следећих права: право на живот, право на безбедност, повратак интерно расељених лица, слободан избор места живљења, неометано учешће у политичком животу, неометано располагање приватном имовином, слободу вероисповести и слободан приступ црквама, употребу матерњег језика, употребу уџбеника и књига штампаних на матерњем језику, презумпцију невиности, заштиту од арбитрарног полицијског поступања, право на правду породица жртава ратних злочина, и свих других сродних права.

---

#### **Д. ПРИМЕНА ПРИХВАЋЕНИХ ПРЕПОРУКА ИЗ ДРУГОГ ЦИКЛУСА УНИВЕРЗАЛНОГ ПЕРИОДИЧНОГ ПРЕГЛЕДА**

---

##### **I Разматрање потврђивања међународних уговора о људским правима (препоруке бр. 131.1; 131.2; 132.1; 133.2)**

---

22. Србија је у извештајном периоду потписала више међународних споразума.<sup>4</sup>
23. Размотрен је предлог за ратификацију Међународне конвенције о заштити права свих радника миграната и чланова њихових породица. Како би њена примена створила превелике финансијске обавезе за државу, процењено је да исту није могуће потврдити.
24. Република Србија је са Међународном организацијом рада потписала Програм достојанственог рада за период 2013-2017. године.
25. Конвенција Међународне организације рада број 189 није идентификована као проритетна, те је њена ратификација је потенцијално планирана за период после 2017. године.

---

<sup>3</sup> Закон о забрани дискриминације, Закон о родној равноправности, Закон о заштити података, Закон о бесплатној правној помоћи, и Стратегија против насиља у породици

<sup>4</sup> Видети параграф 8 овог извештаја.

---

## **II Национални план за људска права (преорука бр.131.11)**

---

26. У оквиру процеса придруживања ЕУ, Република Србија је у априлу 2016. године усвојила Акциони план за преговарачко поглавље 23: правосуђе и основна права, који представља стратешки документ у области заштите и унапређења људских права и којим су дефинисане јавне политике у овој области, а спровођење, координација, рокови и финансирање реформи, значајно су унапређени. Спроводе се кључне мере у области правосуђа у односу на независност, непристрасност и одговорност, те стручност и ефикасност правосуђа, као и мере за процесуирање ратних злочина; као и сет антикорупцијских мера, мера за забрану тортуре, нехуманог или понижавајућег третмана и кажњавања, недискриминације, заштиту осетљивих група, заштиту права припадника националних мањина итд. Планира се више од 700 активности за реализацију мера.
27. Капацитети запослених у државној управи унапређени су едукацијама за праћење имплементације националних политика, закона, стратегија и акционих планова на локалном нивоу. Такође у том погледу ојачани су капацитети запослених у јединицама локалне самоуправе и ОЦД.

---

## **III Национални механизам за извештавање и праћење људских права (преоруке бр.131.4; 131.5)**

---

28. Влада је 2014. године образовала Савет за праћење примене препорука механизма УН за људска права, с циљем ефикаснијег праћења препорука и побољшања међусекторске сарадње за њихово спровођење, као и ради јачања сарадње са механизмима УН.
29. Савет је израдио план испуњавања препорука механизма УН за људска права, који садржи статус, циљ, рокове и органе надлежне за њихову имплементацију.
30. Кључни принципи за рад Савета су инклузивност (укљученост у рад Савета свих релевантних актера<sup>5</sup>) и транспарентност (отвореност и искреност у процесу). Савет је форум за дискусију и даје могућност за унапређење комуникације и сарадње унутар извршне власти, али и између ње и других актера.

---

<sup>5</sup> Представници министарства, Народне скупштине, независних државних органа, организације цивилног друштва, међународне организације

31. У циљу праћења примене препорука, у ресорима који имају чланове Савета, именоване су контакт особе и њихови заменици, који су завршили релевантне обуке.
32. Савет је закључио меморандуме о сарадњи са девет ОЦД.

---

#### **IV Сарадња са уговорним телима УН (преорука бр.132.12)**

---

33. Република Србија у складу са преузетим међународним обавезама остварује континуирану сарадњу са уговорним телима УН, као са специјалним процедурама УН.
34. Република Србија је у извештајном периоду пред уговорним телима УН представила: Други и трећи периодични извештај о примени Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена (јул 2013.године); Други периодични извештај о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (мај 2014); Иницијални извештај о примени Међународне конвенције о заштити свих лица од присилних нестанака (фебруар 2015); Други периодични извештај о примени Конвенције против тортуре (април 2015) Иницијални извештај о примени Конвенције о правима особа са инвалидитетом (април 2016); Други и трећи периодични извештај о примени Конвенције о правима детета (јануар 2017) и Трећи периодични извештај о примени Међународног пакта о грађанским и политичким правима (март 2017).
35. Република Србија је уговорним телима УН доставила: Други и трећи периодични извештај о примени Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације (јануар 2016); Извештај о примени препоруке број 17 и 23 из Закључних запажања у вези са Другим и трећим периодичним извештајем о примени Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена (април 2016); Извештај о примени препорука број 9а и 19 из Закључних запажања у вези са Другим периодичним извештајем о примени Конвенције против тортуре (април 2016); Извештај о примени препоруке број 11, 14 и 28 из Закључних запажања у вези са Иницијалним извештајем о примени Међународне конвенције о заштити свих лица од присилних нестанака (мај 2016); Извештај о примени препорука број 34 и 54 из Закључних запажања у вези са Иницијалним извештајем о примени Конвенције о правима особа са инвалидитетом (мај 2017) и Четврти периодични извештај о примени Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена (2017).

36. Такође РС остварује успешну сарадњу са релевантним телима Савета Европе и Организације за безбедност и сарадњу (ОЕБС)<sup>6</sup>.

---

**V Институционални носиоци заштите људских права** (препоруке бр.131.7; 131.9; 131.10; 132.3; 132.4; 133.5)

---

37. Велика пажња посвећена је јачању капацитета државе на свим нивоима власти у области заштите људских права.
38. Успостављени су и нови механизми за креирање и праћење усвојених политика.
39. Такође, Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом, као институционални механизам за подршку и развој дијалога између органа јавне управе и ОЦД, креирала је и успостављала јасне стандарде и процедуре за укључивање цивилног друштва у све нивое доношења одлука.
40. За рад свих независних државних органа<sup>7</sup> за људска права обезбеђен је адекватан правни оквир и финансијска средства, као и ефикасно и независно вршење мандата с циљем јачања њиховог легитимитета и кредибилитета. Средства за рад која обезбеђујују из буџета Републике Србије су константно увећавана. Такође ови органи изузети су од примене Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору.
41. Народна скупштина је у мају 2015. године изабрала нову Повереницу за заштиту равноправности. Служба Поверенице пресељена је 2016. у већи и адекватнији простор, а у Новом Пазару 20. марта 2014. године отворена је прва регионална канцеларија.
42. Акционим планом за преговарачко поглавље 23 предвиђене су мере за јачање капацитета Заштитника грађана, изменом Закона о Заштитнику.

---

<sup>6</sup> Делегација Европског комитета за спречавање мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака (СРТ) била је у посети Републици Србији од 26. маја до 5. јуна 2015. године, као и у ад хос посети од 31. маја до 7. јуна 2017. године

Европска комисија против расизма и нетолеранције Савета Европе (ECRI) је у септембру 2016. године боравила у Србији у оквиру петог циклуса мониторинга.

Република Србија је прошла кроз други круг оцењивања примене Конвенције СЕ о борби против трговине људима. Група експерата за сузбијање трговине људима (GRETA) боравила је у Републици Србији од 6. до 10. марта 2017. године.

<sup>7</sup> Повереник за заштиту равноправности, Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Заштитник грађана.



---

## **VI Браниоци људских права (препоруке бр.131.18; 131.19)**

---

43. Као координатор за Преговарачко поглавље 23: правосуђе и основана права, Министарство правде сарађује са Националним конвентом о Европској унији, сачињеним од 200 ОЦД.
44. Као пример добре праксе, у циљу сарадње са цивилним сектором истичемо њихово учествовање у изради Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период 2013-2018. године.
45. Све нападе на ЛГБТИ особе или Роме, носиоци јавне власти јавно су осудили. Сви видови насиља, дискриминаторна понашања и графити са порукама мржње, поред процесуриања од стране тужилаштва, изазвали су реакцију јавности у штампаним и електронским медијима.

---

## **VII Обука о људским правима (препоруке бр.132.9; 132.10)**

---

46. Служба за управљање кадровима у оквиру годишњих планова спроводи стручне обуке државних службеника у области заштите људских права и антидискриминације. Од претходног циклуса упр реализовано 35 обука којима је обухваћено 511 полазника из различитих органа државне управе.
47. Донет је Правилник о утврђивању програма општег стручног усавршавања државних службеника из органа државне управе и служби Владе<sup>8</sup>.
48. Управа за извршење кривичних санкција спроводи редовну обуку запослених, у Центру за обуку и стручно оспособљавање Управе, што је важан механизам у превенције тортуре.
49. Правосудна академија има развијен модул за обуку из области људских права. Обука се континуирано реализује на нивоу почетне обуке, као сталне обуке за носиоце правосудних функција.
50. У извештајном периоду спроведене су обуке запослених у државним органима у области третмана малолетних учинилаца кривичних дела и кривичноправне заштите малолетних лица, забране дискриминације, професионалног поступања

---

<sup>8</sup>„Службени гласник РС“, број 6/17, којим је у оквиру Програма општег континуираног стручног усавршавања државних службеника утврђена програмска област Заштита људских права и тајност података, са припадајућим тематским областима Заштита од дискриминације, Дискриминација пред органима јавне власти, Родна равноправност и родно засновано насиље, Заштита права потрошача Заштита података о личности, Заштита тајних података, Права припадника националних мањина, Механизми за праћење стања људских права у Републици Србији с освртом на посебно осетљиве групе и Извршавање пресуда Европског суда за људска права

полиције, као и у другим областима. Такође, организоване су обуке за 1037 стручних радника у социјалној заштити за поступање према ЛГБТИ особама и члановима њихових породица.

---

### **VIII Право на приватност (преорука бр.132.74)**

---

51. У изради је Нацрт закона о заштити података о личности, у складу са табелама усклађености и препорукама експерата, Нацртом закона Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и Предлогом уредбе Европског парламента и Савета о заштити појединаца у вези са обрадом података о личности и о слободном кретању таквих података.<sup>9</sup>

---

### **IX Приступ пијућој води (преорука бр.132.85)**

---

52. Уставом Републике Србије гарантовано је право на здраву животну средину. Према Закону о водама, вода се сматра природним ресурсом, у власништву Републике Србије.
53. Развијен је национални оквир (уставни, политички и законодавни) за подржавање пружања услуга водоснабдевања и канализације. Локална самоуправа има важну улогу у обезбеђивању повољног окружења за испоруку воде и услуге канализације.
54. Протокол о води и здрављу уз Конвенцију о заштити и коришћењу прекограничних водотокова и међународних језера из 1992. године, ратификован је 2013. године. Оснивано је Заједничко тело и утврђени су циљеви и циљни датуми за њихово достизање, у складу са чланом 6. став 3. Протокола.
55. Влада је 2016. усвојила Стратегију управљања водама на територији Републике Србије за период до 2034. године, с циљем постизања интегралног управљања водама на правичан и одржив начин и уз поштовање међународних споразума.

---

### **X Слобода вероисповести / Цркве и верске заједнице (преоруке бр.132.98; 133.10)**

---

56. Према Уставу Република Србија је световна држава, цркве и верске заједнице одвојене су од државе, ниједна религија није обавезна или државна односно цркве и верске заједнице су равноправне и одвојене од државе.

---

<sup>9</sup> Општа Уредба о заштити података COM 2012 11

57. Полазећи од чињенице да се постојање и деловање свих цркава и верских заједница заснива на начелима религијског плурализма и због мноштва различитих цркава и верских заједница у правном поретку Републике Србије, постоје процедуре и критеријуми за регистрацију. Закон о црквама и верским заједницама идентификује различите верске субјекте и правно верификује њихово постојање. Тиме се не забрањује настајање нових цркава и верских заједница, већ се прописују услови по којима оне могу стећи достојанство и статус цркве и верске заједнице и ући у правни поредак као субјект верских слобода (као верска заједница). Регистрација у складу са законом је могућност да се добије статус цркве и верске заједнице и стекне правни субјективитет у Републици Србији.
58. Министарство правде је у сарадњи са Правним факултетом у Београду припремило упоредно-правну анализу за регулисање положаја цркава и верских заједница, у циљу утврђивања специфичних критеријума на основу најбољих пракси држава чланица ЕУ и примене решења из региона.
59. Извештајни период обележио је процес реституције имовине црквама и верским заједницама које су им одузете након Другог светског рата. У поступцима реституције примарну надлежност има Агенција за реституцију, која у свом поступању није правила разлику међу црквама и верским заједницама, као правних лица регистрованих у Републици Србији.<sup>10</sup>

---

## **XI Слобода мишљења и изражавања и слобода окупљања (препоруке бр.132.75-132.78; 132.81; 133.6; 133.12)**

---

60. Нови медијски закони усвојени су 2014. године<sup>11</sup> и у потпуности усаглашени са европским регулаторним оквиром.

---

<sup>10</sup> Од почетка примене Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, процентуално гледано, кад је у питању земљиште, највише је решено о захтевима Хришћанске адвентистичке цркве (о 100%), потом Евангелистичке хришћанске цркве а.в. у Републици Србији (92%), Јеврејске верске заједнице (о 91% тражених површина земљишта), Српске православне цркве (74,37%), Румунске православне цркве (69,27%), Реформатске хришћанске цркве (65,73%), Римокатоличке цркве (61,13%), Грkokатоличке цркве (52,31%), итд. Кад су објекти у питању, процентуално гледано, највише је решено по захтевима Хришћанске адвентистичке цркве (100%), Хришћанске баптистичке цркве (100%) и Хришћанске назаренске заједнице (100%), потом Реформатске хришћанске цркве (95%), Румунске православне цркве (74,45%), Јеврејске верске заједнице (67,42%), Српске православне цркве (28,15%), Римокатоличке цркве (26,87%), Евангеличке хришћанске цркве а.в. у Републици Србији (21,61%) итд.

<sup>11</sup> Закон о јавном информисању и медијима ("Сл. гласник РС", бр. 83/14 и 58/15); Закон о електронским медијима ("Сл. гласник РС", бр. 83/14); 3.Закон о јавним медијским сервисима ("Сл. гласник РС", бр. 83/14).

61. Европска комисија је у децембру 2015. године, потврдила да Република Србија испуњава све захтеве у погледу пуне хармонизације медијских закона са АВМС Директивом<sup>12</sup> и да може да приступи програму Креативна Европа-подпрограм Медији.
62. Законом о јавном информисању и медијима у члану 4. прописано је да се слобода јавног информисања не сме повређивати злоупотребом службеног положаја и јавних овлашћења, својинских и других права, као ни утицајем и контролом над средствима за штампање и дистрибуцију новина или мрежама електронских комуникација које се користе за дистрибуцију медијских садржаја. Законом је уведен Регистар медија ради обезбеђивања јавности података о медијима, који води Агенција за привредне регистре.
63. Нови Закон о јавном окупљању<sup>13</sup> који је ступио на снагу у фебруару 2016. године, усклађен је са савременим стандардима рада полиције у области јавних окупљања.
64. Право на слободу окупљања штити се и кроз институт кривичне одговорности, јер је Кривичним закоником прописано кривично дело спречавање јавног скупа.
65. Министарство унутрашњих послова је у фебруару 2014. године донело Акциони план за унапређење рада и сарадње полиције са представницима и удружењима ЛГБТИ особа, који је у потпуности реализован. Именовани су официри за везу са ЛГБТ заједницом, израђен Приручник за рад полиције са ЛГБТ популацијом и реализоване обуке полицијских службеника.
66. У циљу безбедног одржавања јавног скупа „Парада поноса 2014“ остварена је добра сарадња са представницима организационог одбора манифестације. Након 2014. године до сада одржане су параде поноса и манифестације у циљу промоције права ЛГБТИ особа без већих инцидената и смањене мере безбедности, авршен је надзор над групама које су у ранијем периоду изазивале незадовољство организовањем и одржавањем Прајда.<sup>14</sup>

---

## **XII Забрана дискриминације** (препоруке бр.131.12-131.17; 132.13-132.17; 132.25-132.30; 132.79; 132.80)

---

67. Током извештајног периода унапређен је законодавни, стратешки и институционални оквир у погледу забране дискриминације.

---

<sup>12</sup> Директива Европског парламента и Савета о пружању аудио-визуелних медијских услуга

<sup>13</sup> „Службени гласник РС“, број 6/16

<sup>14</sup> Видети више у анексу извештаја

68. Стратегијом превенције и заштите од дискриминације и пратећим Акционим планом одређена је политика Владе у овој области до 2018. године.<sup>15</sup>Реализација мера прати се кроз рад Владиног Савета, који је одржао четири седнице. До сада су израђена четири извештаја о примени АП. У свим институцијама које су задужене за реализацију мера, именоване су контакт особе и њихови заменици.
69. За контакт особе и њихове заменике, представнике организација цивилног друштва и локалних самоуправа организоване су обуке, за јачање капацитета и ефикасније праћење реализације АП.
70. У циљу санкционисања заговарања националне, расне или верске мржње, изменама и допунама Кривичног законика РС уведен нови члан 54.а, којим се уводи посебна околност за одмеравање казне за кривично дело учињено из мржње.<sup>16</sup>
71. Кривични законик инкриминише изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости; расну и другу дискриминацију; повреда равноправности, повреда права употребе језика и писма, повреда слободе изражавања националне или етничке припадности, повреда слободе исповедања вере и вршења верских обреда, повреда угледа народа, националних и етничких група, изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости, организовање и подстицање на извршење геноцида и ратних злочина.
72. Републички јавни тужилац је у децембру 2015. године, донео Опште обавезно упутство о вођењу посебне евиденције одређених кривичних дела, између осталог, и кривичних дела учињених из мржње.

---

### **XIII Националне мањине (препоруке бр.132.5; 132.88-132.99)**

---

73. Законодавни оквир успостављен у протеклих десет година, којим се уређује положај и учешће националних мањина у друштвеном и политичком животу Србије, знатно је унапређен и примењује се у пракси.

---

<sup>15</sup>Стратегија је први документ који на свеобухватан начин третира питање дискриминације. Стратегија препознаје девет осетљивих друштвених група, која су изложене ризику од дискриминације; по основу припадности националним мањинама; жене; ЛГБТ особе; особе са инвалидитетом; старије особе; деца; избеглице, интерно расељена лица и друге угрожене мигрантске групе; на основу верске припадности и лица чије здравствено стање може бити основ дискриминације.

<sup>16</sup> Ако је кривично дело учињено из мржње због припадности раси и вероисповести, националне или етничке припадности, пола, сексуалне оријентације или родног идентитета другог лица, ту околност суд ће ценити као отежавајућу околност, осим ако она није прописана као обележје кривичног дела.

74. Новим Законом о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе<sup>17</sup> прописано је начело једнаке доступности радних места при запошљавању свим кандидатима. Под једнаким условима доступна су сва радна места. При запошљавању се мора водити рачуна да национални састав, заступљеност полова и број особа са инвалидитетом међу запосленима, у највећој мери одсликава структуру становништва. Влада је донела три уредбе којима је уредила критеријуме за разврставање, опис и попуњавање радних места намештеника и службеника у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе.
75. Донети су подзаконски акти за спровођење наведеног закона, којима је прописано да се у аутономној покрајини, јединици локалне самоуправе или градској општини у којој је утврђена службена употреба језика и писма националне мањине, на оним радним местима која подразумевају непосредну усмену и писану комуникацију са грађанима, као посебан услов прописује познавање језика и писма националних мањина. Националне мањине имају предност избора у случају запошљавања у случају једнаке оцене квалификованих кандидата, и то се посебно наводи у огласу где постоји потреба за запослењем припадника националних мањина који су недовољно заступљени међу запосленима.
76. Акциони план за остваривање права националних мањина Влада је усвојила 3. марта 2016. године.<sup>18</sup> У изради АП учествовали су национални савети националних мањина. АП предвиђа веће учешће националних мањина у власти, употреби писма, права у области образовања и културе.
77. Праћење реализације активности из Акционог плана за остваривање права националних мањина поверено је Савету за националне мањине, као телу на коме се води дијалог Владе са националним саветима националних мањина о свим питањима од интереса за припаднике националних мањина и унапређење њиховог положаја. Савет је обновио рад 2015. године. На челу Савета је премијер, а чланови су ресорни министри и председници националних савета националних мањина. На седници Савета за националне мањине која је одржана 23. маја 2017. године усвојен је Предлог програма за доделу средстава из Буџетског фонда за националне мањине, којим је предвиђено да је информисање на језицима националних мањина приоритетна област у којој се

---

<sup>17</sup> "Сл. гласник РС", бр. 21/2016

<sup>18</sup> Акциони план садржи 11 поглавља, 115 активности у чијој реализацији учествује 80 реализатора-министарстава, локалних самоуправа, организација цивилног друштва, медија, националних савета националних мањина.

програми и пројекти финансирају из Буџетског фонда за националне мањине у 2017. години. Средства ће се доделити путем јавног конкурса који расписује Министарство државне управе и локалне самоуправе.

78. У Србији функционише 21 национални савет националних мањина, њихов рад финансира се из буџета Републике, а средства за финансирање њиховог рада обезбеђују се из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалних самоуправа, донација и осталих прихода.
79. КЉМП је у сарадњи са Мисијом ОЕБС и средствима из ИПА фондова одржала више обука у циљу јачања капацитета националних савета националних мањина.
80. За припаднике мањина обезбеђено је образовање на 15 језика на сва три образовна нивоа, а наставом је у овој школској години обухваћено преко 60.000 деце. У 42 локалне самоуправе у службеној употреби је 11 мањинских језика. Више од 18.000 сати месечно емитује се радио и телевизијског програма за припаднике мањина на 16 језика, а излази и више од 100 штампаних медија.
81. Усвајањем нове Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији до 2025. године, настављен је континуитет Владе у области инклузије Рома. У Стратегији и пратећем акционом плану дефинисане су мере и активности, одговорни реализатори и средства за приоритетне области: становање, запошљавање, образовање, здравствена и социјална заштита, као и спречавање дискриминације.
82. Успостављањем Координационог тела Владе за инклузију Рома, на оперативном нивоу прати се спровођење мера. Остваривање политика у области инклузије Рома прати и Владин Савет за унапређивање положаја Рома и спровођење Декаде укључивања Рома.
83. Кроз спровођење претходне Стратегије за унапређење положаја Рома до 2015, као и укљученост у Декаду за инклузију Рома (2005-2015), Србија је постигла значајне резултате који могу бити коришћени као пример добре праксе.
84. Изменама и допунама Закона о ванпарничном поступку, омогућен је ефикасан накнадни упис у матичне књиге рођених и обезбеђивање личних докумената грађанима ромске националности.
85. У локалним самоуправама ради 181 педагошки асистент који доприноси укључивању и постизању бољих резултата ромских ученика у образовању.

86. Применом мера афирмативне акције (од 2003.) на факултете и високе школе уписано је 1.960 студената и 5.070 средњошколаца и установљен систем праћења редовности похађања и постигнућа ученика. Ученицима уписаним мерама афирмативне акције обезбеђују се стипендије за наставак школовања.
87. 75 здравствених медијаторки предузима активности у вези са здравственим просвећивањем Рома и Ромкиња. Оне помажу становницима неформалних насеља у унапређењу здравственог стања и укључивању у здравствени систем.<sup>19</sup> У области становања први пут је успостављена евиденција о броју и месту неформалних насеља у Србији, што даје могућност да се средства плански усмеравају на решавање ових проблема. Према подацима општина у Србији је идентификовано 583 неформална/нелегална ромска насеља. Израђени су први урбанистички планови за подстандардна ромских насеља у и детаљно развијено 13 модела за унапређење услова становања Рома.
88. Поред социјалних станова као модела за решавање стамбених питања, спроводе се и програми куповине сеоских домаћинстава.
89. У области запошљавања усвојени програм реформи политике запошљавања и социјалне политике у процесу приступања ЕУ представља кључни документ за праћење напретка у процесу европских интеграција и преговора са ЕК у областима запошљавања и социјалне политике. Новом стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња у РС, област запошљавања Рома/киња посебно је уређена.
90. Кроз ИПА 2012 ТАРИ пројекат успостављена је база података за праћење мера за инклузију Рома на локалном и националном нивоу<sup>20</sup>.

---

#### **XIV Правно невидљива лица (препорука бр.132.8)**

---

91. Чињеница рођена у матичне књиге уписује се, без обзира да ли се ради о детету чији су родитељи познати, непознати, детету без родитељског старања, усвојеном детету или детету чији су родитељи без докумената.
92. Измене Закона о ванпарничном поступку и спровођење Споразума између Заштитника грађана и ресорних министарстава уз подршку УН Високог

---

<sup>19</sup> У последњих пет године обаљено је 460.125 посета, а вакцинисано преко 30.000 ромске деце. Стопа смртности ромске деце смањена је за 50% у односу на 2006. годину (2006. године је била 26%, а за 2014. годину износи 13%). Утицале су и на побољшање контроле здравља за 4.500 трудница и породиља и на то да 11.177 жена изабере свог гинеколога, а њих 12.617 буде обухваћено систематским прегледима.

<sup>20</sup> <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs/sr>



комесаријата Уједињених нација за избеглице омогућиле су да се у периоду релевантном за овај извештајни период реши питање личних докумената за више од 25. 000 лица ромске националности.

93. Увођењем сервиса „Беба добро дошла на свет“ у априлу 2016. године поједностављена је процедура уписа беба у МКР, пријава држављанства и пребивалишта, као и пријава на здравствено осигурање електронским путем, док је беба још у породилишту.

---

## **XV Права детета (препоруке бр.131.6; 131.8; 131.23; 131.25-131.29)**

---

94. Постојећим законима и прописима гарантује се остваривање и заштита права детета, с тога министарство надлежно за породичну заштиту сматра да у актуелној ситуацији није неопходно доносити посебан Закон о правима детета.
95. Иако Породични закон прописује да родитељи не смеју подвргавати дете понижавајућим поступцима и казнама које вређају људско достојанство детета и дужни су да дете штите од таквих поступака других лица, започет је рад на измени регулативе које ће експлицитно забранити физичко кажњавање деце, као начин васпитања детета. У том смислу, министарство надлежно за породичну заштиту започело је рад на изради Нацрта закона о изменама и допунама Породичног закона, којим су предвиђене, између осталих, измене које се односе на увођење забране физичког кажњавања деце и употребе физичке силе као васпитног средства и допуне које се односе на заштиту деце од насиља у породици.
96. Савет за права детета је извршио је анализу и допуну постојећег текста Нацрта Закона о Заштитнику права детета из 2008. године, и упутио иницијативу Влади за покретање поступка доношења Закона. Нацрт закона је у фази јавне расправе, како би се коментарима текст документа унапредио.
97. Иако Кривични Законик не садржи кривично дело под називом продаја деце истичемо да друга кривична препозната овим Законом дела инкриминишу продају деце. Поред кривичног дела трговина људима прописана су и кривична дела: трговина малолетним лицима ради усвојења; одузимање малолетног лица и промена породичног стања.
98. У циљу борбе против дечије порнографије изменама Кривичног законика уведена је дефиниција дечије порнографије у правни систем и додати су нови ставови којима је инкриминисан и приступ дечијој порнографији.
99. Програмом „Школа без насиља” обухваћено 274 школа. Израђен је интерактивни сајт „Школа без насиља” и инструмент за процену безбедности

школског окружења, родно заснованог и дигиталног насиља и Приручник за процену безбедности школског окружења у оквиру процене испуњености стандарда квалитета образовно- васпитних установа и јачање капацитета школа и просветних саветника за праћење безбедности школског окружења.

---

## **XVI Родна равноправност (препоруке бр. 132.6; 132.18-132.24;132.82; 132.83)**

---

100. Координационо тело за родну равноправност, на чијем је челу потпредседница Владе, од свог успостављања 2014. године предузело је низ активности у циљу унапређења положаја жена и родне равноправности.
101. Након парламентарних и локалних избора 2016. године, за председницу Народне скупштине изабрана је жена, а 34,54% посланика чине жене. Сличан проценат је у свакој од скупштина града и општине.
102. Након председничких избора одржаних у мају 2017. године дошло је и до промена у Влади. Први пут жена је постала премијер Србије. Од 21 ресора, Влада има четири министарке, од којих је једна и потпредседница Владе и председница КТРР. Пет жена су председнице управних округа, док су 12 начелнице градова и председнице општина (од 168).
103. Постоји више од стотину локалних тела за родну равноправност.
104. Прописи који се примењују у државним органима јединица локалне самоуправе и аутономних покрајина, омогућавају једнаку доступност радних места за оба пола. Законом о буџетском систему 2015. године, уведено је родно одговорно буџетирање и обавеза да сви буџетски корисници морају исто да примене најкасније до 2020. године .
105. Од фебруара 2016. године Република Србија користи Индекс родне равноправности ЕУ у шест области: расподела времена, новца, рада, знања, моћи, здравља, и у две подобласти: насиље над женама и међусекторске разлике. Према показатељима Индекс родне равноправности за Републику Србију износи 40,60%.<sup>21</sup>
106. Влада је усвојила Националну стратегију за родну равноправност за период од 2016-2020 са Акционим планом 2016-2018 у фебруару 2016. године<sup>22</sup>.

---

<sup>21</sup>КТРР, у сарадњи са Тимом за социјално укључивање и смањење сиромаштва и Републичким заводом за статистику уз подршку Европског института за родну равноправност (EIGE), покренуло израду и израчунавање Индекса родне равноправности.

<sup>22</sup> „Службени гласник РС”, број 4/16. Документ се прати кроз извештавање о остварености мера и активности предвиђених овим АП

107. Национални акциони плани за примену Резолуције 1325 Савета безбедности УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2017-2020) - НАП усвојен је 19. маја 2017. године. Други по реду НАП укључује већи број актера са тежиштем спровођења активности на локалном нивоу.
108. У предходном периоду у Србији је унапређен стратешки и нормативни оквир који је допринео унапређењу положаја жена у руралним подручјима и њиховом економском оснаживању (132,21).
109. У Србији се и на републичком и на покрајинском нивоу континуирано подржавају пројекти и кампање које за циљ имају унапређење родне равноправности и превазилажење родних стереотипа и предрасуда . Република Србија има развијен и утемељен законски оквир којим је утврђено начело једнаких могућности и доступности радних места за оба пола.
110. Од укупног броја државних службеника 62,4 % су жене, на руководећим радним местима 53,23% има жена, а државних службеница на положају има 45%. Жене и мушкарци су у погледу зарада изједначени и у јавном и у приватном сектору.

---

## **XVII Особе са инвалидитетом (препоруке бр. 132.86; 132.87)**

---

111. Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом измењен је 2015. године, тако да је особама са инвалидитетом које не могу да се својеручно потпишу, омогућена употреба печата који садржи податке о личном идентитету или са угравираним потписом.
112. Корпус антидискриминационих закона допуњен је у марту 2015. године усвајањем Закона о употреби знаковног језика и Закона о кретању слепих особа уз помоћ пса водича
113. На нивоу сваке предшколске установе, основне и средње школе формиран је Стручни тим за инклузивно образовање чији је задатак развијање и унапређивање инклузивне климе, политике и праксе на нивоу установе. У свим локалним самоуправама успостављене су интересорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету.
114. Законом о основама система образовања и васпитања је изричито прописано да се у остваривању општих принципа система образовања и васпитања посебна пажња посвећује „могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју и са инвалидитетом, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, болесна деца, ученици и одрасли остварују право на

образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења“, као и „смањењу стопе осипања из система образовања и васпитања, посебно особа из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, особа са сметњама у развоју и инвалидитетом и других особа са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног образовања.

115. Такође, деца са сметњама у развоју и инвалидитетом имају право на употребу знаковног језика или посебног писма.
116. Новим Законом о уџбеницима прописано је да ученици са инвалидитетом користе уџбеник чији је формат прилагођен њиховим потребама.
117. Према Закону о средњем образовању и васпитању средњошколско образовање је бесплатно и није обавезно, а предвиђена је и могућност организовања наставе на даљину.
118. Правилником о ближим условима за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу предвиђено је да деца из осетљивих група имају право приоритета при упису у предшколску установу. Похађање припремног предшколског програма је бесплатно за сву децу и финансирано из буџета Републике Србије.
119. Усвојен је Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања.
120. Стратегијом развоја образовања у Републици Србији до 2020. године планиран је потпуни обухват деце основним образовањем, а нарочито повећани обухват деце са села, ромске деце и деце са инвалидитетом и сметњама у развоју и смањивање њиховог осипања у току основне и средње школе.

---

### **XVIII Старија лица (преорука бр. 132.84)**

---

121. Законом о социјалној заштити, у циљу подизања квалитета услуга социјалне заштите, уведено је лиценцирање организација социјалне заштите. Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите прописни су стандарди за већину услуга социјалне заштите.
122. Национална стратегија о старењу до 2016. године допринела је увођењу феномена старења у развојне планове, а њени циљеви пренети су у друге националне и локалне стратешке документе.

123. Евалуација наведене стратегије, основ је за закључак није потребна нова стратегију, већ наставак имплементације постојеће. Стратешки циљеви су у складу са циљевима ЕУ до 2022. године.
124. Повећан је број различитих услуга у локалној заједници за старије који живе у дому, што је унапредило њихов контакт окружењем. У јавном сектору побољшавани су структурни услови за смештај, као и функционални аспекти смештаја, што је подстакнуто стандардизацијом услуга и лиценцирањем организација и професионалаца.
125. У већем броју локалних самоуправа за породице старијих обезбеђују се услуге у заједници.<sup>23</sup>:
126. Олакшице и ослобађање од одређених трошкова старијих грађана (65+) и сиромашних старијих (од комуналних услуга до услуга јавног превоза) уведене су и практикују се у већини општина и градова, а посебно у Београду.
127. Приватни сектор пружалаца социјалних услуга развија се, нарочито у погледу смештаја у приватним домовима за старе (око 5.000 места).

---

### **XIX Мигранти, избеглице и интерно расељена лица (препоруке бр. 132.100; 132.101; 132.102)**

---

128. Усвајањем Закона о запошљавању странаца 2014. године уређени су услови и поступак за запошљавање странаца. Странац који се запошљава у складу са овим законом, има једнака права и обавезе у погледу рада, запошљавања и samozapoшљавања као и домаћи држављанин, уколико су испуњени услови прописани законом. НСЗ је током 2016. године издала 7.340 дозвола за рад странцима.
129. Република Србија је једина држава у Европи, која се у 21. веку сусреће са проблемом дуготрајног интерног расељења. Тренутно је у Републици Србији настањено 203.140 интерно расељених лица и око 17.000 тзв. интерно-интерно расељених унутар КиМ. Одрживи услови за повратак ИРЛ на КиМ, што представља одговорност међународног присуства и ПИС на КиМ, ни након 18 година нису обезбеђени, чему у прилог говори и податак УНХЦР да се од 1999. на КиМ вратило мање од 5%.

---

<sup>23</sup> Једнократне новчане помоћи, помоћи у природи, помоћ у кући и коришћење клуба за старије; а најмање једна трећина општина и градова поред тога обезбеђује услуге дневног боравка, оброке у народној кухињи за сиромашне, субвенције за комуналне трошкове, субвенције за превоз, субвенције за куповину лекова.

130. Главне препреке одрживом повратку представљају: безбедносна ситуација; недостатак механизма за заштиту и приступ правима; нерешено питање повратка имовине; отежани приступ јавним службама и могућност употребе матерњег језика.
131. У контексту проналажења трајних решења и остваривања основних људских права ИРЛ, укључујући право на слободно уживање имовине и права из радног односа, неопходно је обезбедити могућност равноправног избора за сва ИРЛ са КиМ између локалне интеграције и одрживог повратка.
132. Изграђени су механизми на централном и локалном нивоу за спровођење свих типова програма подршке намењених ИРЛ. Захваљујући систему локалног акционог планирања у решавању потреба тих лица активно се укључила и локална самоуправа, а програми су финансијски подржани из буџетских средстава Србије и донаторских средстава. Регионални стамбени програм за решавање проблема избеглица из бивше СФРЈ је заједнички вишегодишњи програм четири земље - Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Црне Горе и Републике Србије, који има за циљ да обезбеди трајна стамбена решења за 16.780 породица (45.000 појединаца) у Србији је у току. Регионални процес добио је значајну подршку међународне заједнице ЕУ, САД, УНХЦР и ОЕБС, укључујући и финансијска средства за спровођење РСП-а.
133. Усвојена је Национална стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период 2015-2020. године.
134. Према Закону о избеглицама, Закону о управљању миграцијама и Закону о азилу, Комесаријат за избеглице и миграције води базе података о избеглицама и интерно расељеним лицима, као и евиденције о тражиоцима азила/мигрантима који бораве у сталним и прихватним центрима за азил. Комесаријат у протеклих седам година израђује Миграциони профил Републике Србије, као средство праћења миграционих токова и трендова.
135. У оквиру хармонизације националних прописа са правним инструментима ЕУ које уређују област азила, Влада Србије је 25. августа усвојила Нацрт Закон о азилу и привременој заштити, који се упућује у скупштинску процедуру.
136. Канцеларија за азил формирана је 14. јануара 2015. године, у оквиру Управе граничне полиције и спроводи првостепени поступак азила. Комисија за азил, коју именује Влада одлучује у другом степену Против одлуке Комисије обезбеђена је судска заштита кроз управни спор.

137. Према проценама, више од 900.000 миграната и избеглица из ратом угрожених подручја прошло је кроз Србију без значајнијих инцидената. У прихватним центрима од затварања мигрантске руте<sup>24</sup> борави више од 40% малолетних лица у односу на укупан број смештених. Тренутно је оперативно 18 центара (5 центара за азил и 13 прихватних центара) укупног капацитета 6000. Влада Србије је 2015. године основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова.
138. У сваком сталном и прихватном центру постоји кутак за децу, а смештај за мушкарце и жене је одвојен. Кроз партнерство са организацијама цивилног друштва, обезбеђена је психосоцијална подршка и организоване су додатне рекреативне и едукативне активности и услови за похађање школовања за децу и младе.
139. МРЗСБП и UNHCR спроводе обуке за запослене у социјалној заштити на тему „Промоција толеранције, сузбијање дискриминације и поштовање права интерно расељених лица у Србији у потрази за трајним решењима”.
140. ОЦД и међународним организацијама која се баве питањима заштите миграната и избеглица, а посебно женама омогућен је приступ сталним и прихватним центрима<sup>25</sup>.

---

#### **XX Насиље у породици** (препоруке бр. 131.20; 131.21; 132.33-132.47)

---

141. Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција)<sup>26</sup> ратификована је у октобру 2013. године.
142. КТРП је иницирало доношење Националне стратегије за спречавање и сузбијање насиља над женама и девочицама у породици и партнерским односима за период 2017-2020.
143. Јавна тужилаштва су обавезна да Републичком јавном тужилаштву преко апелационих јавних тужилаштва достављају квартални извештај са подацима садржаним у посебним евиденцијама
144. Републички јавни тужилац је, у децембру 2015. године, издала Обавезно упутство<sup>27</sup> којим је одређена обавеза вођења посебних евиденција у

---

<sup>24</sup> У марту 2016. године затворена рута.

<sup>25</sup> Високи комесаријат Уједињених нација за избеглице (UNHCR, UN WOMEN)

<sup>26</sup> „Службени гласник РС – Међународни уговори, бр.12/13

<sup>27</sup> А бр.802/15

апелационим, вишим и основним јавним тужилаштвима у односу на, између осталих, кривично дело Насиље у породици.

145. У Управи криминалистичке полиције, успостављено је у јануару 2016. године, *Одељење за превенцију и сузбијање насиља у породици*, које прати, анализира и врши координацију у предметима породичног насиља на нивоу свих 27 полицијских управа.
146. Министарство унутрашњих послова је у фебруару 2013. године донело посебан Протокол о поступању полицијских службеника у случајевима насиља над женама у породици и у партнерским односима. Реализована је основна и специјализована обука о примени наведеног протокола. Посебни протокол за правосуђе у случајевима насиља над женама у породици и партнерским односима донет је 14. јануара 2014. године.
147. У новембру 2015. године донет је *Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуге СОС телефона за жене са искуством насиља*<sup>28</sup> у складу са чланом 24. Истанбулске конвенције.
148. У циљу усклађивања са Истанбулском конвенцијом, 23. новембра 2016. године усвојени су *Закон о изменама и допунама Кривичног законика* и *Закон о спречавању насиља у породици* који су ступили на снагу 1. јуна 2017. године.<sup>29</sup>
149. *Изменама Кривичног законика од 23. новембра 2016. године уведено је кривично дело принудно закључење брака.*<sup>30</sup>

---

<sup>28</sup> „Службени гласник РС” бр. 93/15

<sup>29</sup> Најважније измене и допуне Кривичног законика тичу се кривичних дела против полне слободе као и увођења нових кривичних дела. Код неких кривичних дела против полне слободе прописане су строжије казне. Прописана је минимална казна затвора (уз забрану ублажавања казне) код силовања и обљубе над дететом (као и код кривичног дела обљубе злоупотребом положаја ако је дело учињено према детету) од пет година, чиме се кривично законодавство Републике Србије сврстало међу најстроже у Европи. Такође, код кривичног дела обљуба над немоћним лицем повећана је и минимална казна са две на пет година док је максимална казна повећана на 12 година (чиме је санкција изједначена санкцији за кривично дело силовање). У Кривични законик уведена су нова кривична дела, и то: *сакаћење женског полног органа; прогањање; полно узнемиравање и принудно закључење брака*. Такође, у опис кривичног дела *Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију* унете су измене неопходне за усклађивање са Конвенцијом Савета Европе о високо технолошком криминалу, који унапређују кривичноправну заштиту девојчица и дечака на интернету. Такође, из Кривичног законика су *обрисане одредбе које су предвиђале да се гоњење предузима по предлогу* за кривична дела Силовање, Обљуба над немоћним лицем учињена према брачном другу и Недозвољене полне радње.

<sup>30</sup> Члан 187а



150. *Закон о спречавању насиља у породици*<sup>31</sup> на свеобухватан начин уређује организацију и поступање државних органа и установа и омогућава спречавање насиља у породици кроз бржу, заштиту и подршку жртвама насиља у породици и суштинску примену неких од најважнијих решења из Истанбулске конвенције.
151. Законом је предвиђено да јавна тужилаштва, полиција и ЦСР сарађују кроз заједничко тело – *Групу за координацију и сарадњу*, а такође су за државне службенике, судије и тужиоце предвиђене санкције - дисциплинске и прекршајне. Владин Савет за сузбијање насиља у породици је задужен да прати примену Закона и да побољшава координисање надлежних државних органа, установа и других субјеката и делотворност спречавања насиља у породици и заштиту од насиља у породици.
152. Закон о спречавању насиља у породици уводи *две хитне мере*: хитну меру удаљења учиниоца насиља из стана; и забране учиниоцу насиља да контактира са жртвом и да јој прилази.
153. Такође, овим Законом насиље у породици је дефинисано као акт физичког, сексуалног, психичког или економског насиља учиниоца према лицу са којим се учинилац налази у садашњем или ранијем брачном или ванбрачном или партнерском односу или према лицу са којим је крвни сродник у правој линији, а у побочној линији до другог степена или са којим је сродник по тазбини до другог степена или коме је усвојитељ, усвојеник, храњеник или хранитељ или према другом лицу са којим живи или је живео у заједничком домаћинству.
154. У току 2015. и 2016. године, уз подршку мисије ОЕБСа, спроведена је обука лица која обављају послове у *Службама за информисање оштећених лица и сведока у јавним тужилаштвима, које су основане у вишим јавним тужилаштвима*.
155. Законом су предвиђене обавезне обуке за представнике специјализованих државних органа ( полиција, јавно тужилаштво, суд).
156. У оквиру Републичког завода за социјалну заштиту акредитовано је више програма обуке на тему насиља у породици, који су намењени стручним радницима запосленим у установама социјалне заштите (ЦСР и установе за смештај корисника).

---

<sup>31</sup> „Сл. гласник РС", бр. 94/16

157. У оквиру МПНТР од децембра 2013. године делује Група за заштиту од насиља и дискриминације.
158. Центри за социјални рад руководе сигурним кућама.<sup>32</sup>
159. У циљу подстицања жена да пријаве случајеве породичног и сексуалног насиља подизањем нивоа свести о кривичној природи таквих радњи, Министарство правде (МП) је организовало националну кампању подизања свести под називом „Искључи насиље”.

---

### **XXI Трговина људима (препоруке бр. 131.22; 131.24; 131.30; 132.48-132.57)**

---

160. Настављени су појачани напори на плану борбе против трговине људима и заштите жртава.
161. Од краја новембра 2016. године спроводи се ИПА твининг пројект „Борба против организованог криминала (трговина људима, дрогом, оружјем, финансијске истраге)“<sup>33</sup>.
162. Ради побољшања капацитета Управе криминалистичке полиције предвиђена је специјализација инспектора на локалном и регионалном нивоу у области борбе против трговине људима, у складу са најбољом праксом ЕУ, у складу са Акционим планом за Поглавље 24.
163. Јавна тужилаштва поступају у складу са позитивним прописима и Посебним протоколом о поступању правосудних органа у заштити лица која су жртве трговине људима, (2012).<sup>34</sup> У оквиру унапређења услова за реинтеграцију жртава, Центар за заштиту жртава трговине људима потписао је Протокол о сарадњи са Националном службом за запошљавање<sup>35</sup>. Бројни државни органи

---

<sup>32</sup> *Сигурне куће* којима руководе центри за социјални рад постоје у Крагујевцу, Лесковцу, Прибоју, Смедереву, Врању, Јагодини, Шапцу, Нишу и Мајданпеку. У АП Војводини постоји и ради 5 сигурних кућа, којима руководе центри за социјални рад, укупних капацитета за 122 особе: Нови Сад; Зрењанин, Сомбор, Панчево и Сремска Митровица. У протеклом периоду Покрајинска влада, у сарадњи са Фондом Б92, је са укупно 22.500.000 РСД подржала изградњу и опремање сигурних кућа у Зрењанину, Панчеву, Сомбору и Сремској Митровици.

<sup>33</sup> У досадашњим пројектним активностима развијени су програми обуке судија, полицајаца и тужиоца о трговини људима са нагласком на спровођење истрага и пружање заштите и подршке жртвама. У првом кварталу 2017. реализоване су основне обуке полицијских службеника Управе криминалистичке полиције на тему истраге о трговини људима.

<sup>34</sup> У свим вишим јавним тужилаштвима одређени су тужиоци контакт тачке за предмете трговине људима, који се посебно обучавају за ову област, поступају и координирају рад у предметима трговине људима. Јавно тужилаштво у сарадњи са Правосудном академијом, страним партнерима и невладиним организацијама, организује и спроводи обуку јавних тужилаца, посебно тужилаца контакт тачака.

<sup>35</sup> Протокол су потписале и НВО АСТРА и Jesuit refugee Service са УНИТАС фондом.

имају потписане Меморандуме о сарадњи са организацијама цивилног друштва<sup>36</sup> у области превенције и сузбијања трговине људима.

164. У децембра 2015. године Инфо службе за жртве и сведоке су основане у вишим јавним тужилаштвима у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу. Уз подршку Мисије ОЕБС у Србији издата је Публикација - „Правни оквир и препоруке за примену принципа некажњавања жртава трговине људима у Републици Србији”.
165. Усвојена је Национална стратегија превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава у Републици Србији за период 2017-2022. године, са Акционим планом за период 2017-2018. године.
166. У процени претње од тешког и организованог криминала<sup>37</sup> која је урађена током 2015. године и публикована почетком 2016. године, наведени су трендови и препоруке у вези борбе против трговине људима. Јавна верзија извештаја је доступна на сајту Министарства унутрашњих послова.
167. У Републици Србији су током 2014-2015. године креирани Национални индикатори за прелиминарну идентификацију могућих жртава трговине људима. Индикаторима су обухваћени сви системи, од социјалне заштите, образовања и полиције.
168. У 2016. години реализован је пројекат Превенција ризика од трговине људима деце и младих у Србији уз подршку УНИТАС ФОНДА.
169. Подршку деци жртвама трговине људима координира месно надлежни центар за социјални рад.
170. У 2016. и 2017. години Центар за породични смештај и усвојење Београд реализује пројекат развоја хранитељства за децу избеглице/мигранте, који укључује и збрињавање деце из ове популације која су жртве трговине људима<sup>38</sup>.
171. За све запослене у Центру за заштиту жртава трговине људима је 2015. године организована четвородневна обука за рад са децом која су била жртве неког вида насиља укључујући и трговину људима у сврху сексуалне експлоатације.

---

<sup>36</sup> РЈТ са Виктимолошким друштвом Србије и организацијама Астра и Атина, Министарство просвете, науке и технолошког развоја са Унитас фондом; Министарство омладине и спорта са ОЦД Твоја Србија и др.

<sup>37</sup> SOCTA – Serious and Organized Crime Threat Assessment.

<sup>38</sup> Смештај деце жртава трговине људима је у искључивој надлежности државе и увек се полази од могућности смештаја деце у хранитељску породицу.

Центар је 2016. године учествовао на обуци здравствених медијаторки у оквиру пројекта УНИЦЕФа, која је била посвећена препознавању и успостављању односа здравствених медијаторки с децом која су сексуално експлоатисана и њиховим породицама

---

## **XXII Заштита новинара** (преорука бр. 132.32)

---

172. Уставом се гарантује, а законима уређује независност медија и слобода новинара.
173. Акционим планом за Преговарачко поглавље: 23 предвиђене су активности које су посвећене заштити новинара и слободи изражавања.
174. У циљу повећања ефикасности деловања јавних тужилаштава у кривичном поступку против учинилаца кривичних дела против новинара, Републички јавни тужилац издао је упутство децембра 2015. године.<sup>39</sup>
175. У априлу 2016. године потписан је споразум о сарадњи Републичког јавног тужилаштва и Министарства унутрашњих послова којим је прописано као приоритетно поступање у истрагама претњи и насиља над новинарима.
176. Републичко јавно тужилаштво, Министарство унутрашњих послова, Удружење новинара Србије, Независно удружење новинара Србије, Удружење новинара Војводине, Асоцијација независних електронских медија, Асоцијација медија, Асоцијација он лајн медија и Независно друштво новинара Војводине потписали у децембру 2016. године Споразум о сарадњи и мерама за подизање нивоа безбедности новинара.

---

## **XXIII Владавина права и унапређење правосуђа** (преоруке бр. 132.58-132.62; 132.71)

---

177. Усвојена је Национална стратегија реформе правосуђа за период 2013-2018, са пратећим Акционим планом, којима су дефинисани приоритети, циљеви и смернице реформских мера.
178. Реформски напори постављени Стратегијом даље су проширени и операционализовани кроз Акциони план за преговарачко поглавље 23.

---

<sup>39</sup> Упутством којим се предвиђа да јавна тужилаштва воде посебну евиденцију за дела против лица која обављају послове од јавног интереса у области информисања, у односу на предузете радње и у вези са нападима на интернет странице медија, у случајевима у којима је прописано хитно поступање.

179. Идентификована је потреба измене Устава у делу који се односи на утицај законодавне и извршне власти на процес избора и разрешења судија, председника судова, јавних тужилаца као и изборних чланова Високог савета судства и Државног већа тужилаца, уз прецизирање улоге и положаја Правосудне академије, као механизма уласка у правосуђе.
180. У циљу реализације активности предвиђених Акционим планом за Поглавље 23, Министарство правде у сарадњи са Канцеларијом за сарадњу са цивилним друштвом, од маја месеца 2017. године организује консултације са организацијама цивилног друштва ради сагледавања сугестија и предлога за измену Устава у делу који се односи на правосуђе.
181. Усвајањем новог Закона о заштити права на суђење у разумном року, створени су услови за напредак у остваривању права на суђење у разумном року, дата је могућност тражења накнаде у случају повреде тог права, скраћено време трајања судског поступка и смањен број непресуђених предмета из ранијег периода.

---

#### **XXIV Поштовање кодекса понашања полиције (преорука бр.132.11)**

---

182. У складу са Законом о полицији, Влада Републике Србије усвојила је у марту 2016. године Кодекс полицијске етике<sup>40</sup>, који је део програма по којима се запослени у Министарству стручно оспособљавају и усавршавају.

---

#### **XXV Забрана тортуре (преоруке бр. 131.3; 132.2; 133.3; 133.4)**

---

183. У оквиру постепеног усклађивања Кривичног законика са међународним стандардима током процеса придруживању ЕУ планира се измена дефиниције тортуре. На плану превенције и сузбијања тортуре и злостављања Република Србија планира да ојача капацитете Заштитника грађана, а посебно у његовој улози као Националног механизма за превенцију тортуре. Такође, кроз дефинисање јасних канала комуникације између полицијских службеника, НПМ-а и организација цивилног друштва планирано је остваривање вишег нивоа координације и подизање општег нивоа свести о неопходности пуне елиминације свих облика тортуре. Кроз иницијалне и континуиране обуке за полицијске службенике, службенике завода за извршење кривичних санкција и судије за извршење постићи се виши ниво стручности и свести о неопходности успостављања нулте толеранције за тортуру. Правосудна академија у оквиру

---

<sup>40</sup> „Службени гласник РС” број 17/17

модула људских права реализује и обуку посвећену забрани тортуре из међународног права.

---

#### **XXVI Лица лишена слободе (препоруке бр.132.72; 132.73)**

---

184. Управа за извршење кривичних санкција предузима активности које се односе на побољшање услова у затворима, спровођење индивидуализованих програма третмана, здравствену заштиту и заштиту права лица лишених слободе. Стратегијом развоја система извршења кривичних санкција до 2020. године у РС и Акционим планом, детаљно су планиране активности у циљу унапређења стања у свакој области.
185. Активно се реализују мере по препорукама Европског комитета за спречавање мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака Савета Европе (СРТ).
186. У циљу усклађивања са међународним стандардима у мају 2014. године донети су нови Закон о извршењу кривичних санкција и Закон о извршењу ванзаводских санкција и мера. Проблему пренасељености завода за извршење кривичних санкција приступа се на два колосека: кроз инфраструктурна улагања; и даљим унапређењима система алтернативних санкција.
187. У склопу два новоизграђена објекта, Полицијске станице у Бачу и Полицијског одељења у Батајници, изграђене су просторије за задржавање у складу са свим препорукама за градњу, адаптацију и опремање. У септембру 2015. године извршена је санација просторија за задржавање у Полицијским управама у Новом Пазару и Кикинди и Полицијским станицима у Сјеници, Тутину и Кањижи.
188. Спровођењем Стратегије за смањење преоптерећености смештајних капацитета у заводима за извршење кривичних санкција у Републици Србији у периоду од 2010. до 2015. године дошло је до смањења пренасељености за 1.147 лица. Смештајни капацитети у заводима износе 9.459 места.
189. Отворене су канцеларије за извршење алтернативних санкција у седиштима свих виших судова (25 канцеларија), запослен је додатан број повереника, организовани многобројни округли столови и едукације носилаца правосудних функција и повереника, као и промовисање постигнутих резултата у јавности у циљу сензибилизације јавности.
190. Управа је континуирано радила на побољшању услова смештаја и повећању капацитета.

191. У периоду од 2012. до 2016. године бележи се стално увећање броја условно отпуштених са извршења казне затвора, односно за 26, 4%
192. У Сарадњи са министарством надлежним за просвету реализује се програм Функционално основно образовање одраслих осуђених лица која се налазе на издржавању казне затвора.
193. Завршетак реконструкције Специјалне затворске болнице у Београду планиран је крајем 2017. године.
194. У сарадњи са Заштитником грађана и организацијама цивилног друштва организују се обуке за здравствене раднике.

---

### **XXVII Ратни злочини** (препоруке бр. 132.64 – 132.70)

---

195. Влада је 20. фебруара 2016. године усвојила Националну стратегију за процесуирање ратних злочина за период од 2016. до 2020. године.
196. Припремљен је радни текст Тужилачке стратегије за истрагу и гоњење ратних злочина за период од 2016-2026. године у Србији и усвајање се очекује у наредном периоду.
197. Народна Скупштина је 15. маја 2017. године изабрала новог тужиоца за ратне злочине, чиме се омогућава рад у пуном капацитету Тужилаштво за ратне злочине.
198. У погледу права жртва на компензацију планира се израда Националне стратегије ради унапређења права жртава кривичних дела. Пратећим Акционим планом биће предвиђене мере за унапређење остваривања права на компензацију, као и успостављање мреже служби за подршку.
199. Настављена је сарадња са Резидуалним механизмом као правним наследником МКТЈ.
200. У случају браће Битићи Тужилаштво за ратне злочине је оптужило више лица . У јануару 2013. године донета је правноснажна ослобађајућа пресуда у том предмету. Тужилаштво за ратне злочине је након тога донело Наредбу о спровођењу истраге против НН извршиоца за кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144. КЗ СРЈ.

---

### **XXVIII Корупција** (препоруке бр.132.7; 132.63)

---

201. Република Србија ратификовала је све најзначајније међународне инструменте у области борбе против корупције.

202. План усклађивања унутрашњег правног поретка са прописима ЕУ за период 2013-2018 године, утврђен је у Националном програму за усвајање правних тековина ЕУ.
203. Стратешки оквир за борбу против корупције у Републици Србији чине следећи документи: Национална стратегија за борбу против корупције у Републици Србији за период 2013-2018 године са припадајућим акционом планом за њено спровођење и Акциони план за Поглавље 23.
204. Националном стратегијом за борбу против корупције у Републици Србији за период 2013-2018. године<sup>41</sup> идентификоване су области које се сматрају посебно ризичним за настанак корупције, тј. области приоритетног деловања, које су утврђене на основу квалитативне и квантитативне анализе индикатора о трендовима, обиму, појавним облицима и другим питањима везаним за корупцију у Републици Србији, заснованих на различитим изворима информација.<sup>42</sup>
205. 5. Процес ревизије Акционог плана за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције у Републици Србији за период 2013-2018. године<sup>43</sup> окончан је 30. јуна 2016. године, када је Влада Републике Србије усвојила Ревидирани акциони план. Ревизија је предвиђена као једна од обавеза у самом Акционом плану, а урађена је на основу оцене испуњености Националне стратегије за борбу против корупције у досадашњим извештајима Агенције за борбу против корупције, уочених тешкоћа у примени и надзору над применом овог документа, као и услед чињенице да су Акционим планом за Поглавље 23, који је усвојен у априлу 2016. године, предвиђене и неке исте или суштински сличне обавезе као у Акционом плану за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције, али са дужим роковима за њихову реализацију. Тако су у периоду од усвајања Акционог плана за Поглавље 23 до доношења Ревидираног акционог плана, у два важећа документа, постојале исте или суштински сличне обавезе, са различитим роковима за реализацију. Оваква ситуација отклоњена је усвајањем Ревидираног акционог плана за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције, из којег су поменуте обавезе углавном избрисане.
206. Акциони план за Поглавље 23, у оквиру потпоглавља „Борба против корупције“, садржи низ активности подељених у три целине: *Спровођење*

---

<sup>41</sup> Усвојена на седници Народне скупштине Републике Србије, 1. јула 2013. године.

<sup>42</sup> Ради се о следећим областима: Политичке активности; Јавне финансије; Приватизација и јавно-приватно партнерство; Правосуђе; Полиција; Просторно планирање и изградња; Здравство; образовање и спорт и Медији. У посебном поглављу-*Превенција корупције*, формулисани су циљеви који се односе како на области приоритетног деловања, тако и на све друге области у којима се може јавити корупција. Овим стратешким документом формулисана су 53 циља, за чије испуњење је Ревидираним акционим планом предвиђено 113 мера и 243 активности.

<sup>43</sup> Усвојен закључком Владе Републике Србије од 25. августа 2013. године.



*антикорупцијских мера, Превенција корупције и Репресија корупције.* Ове активности имају за циљ имплементацију препорука из извештаја о скринингу Европске комисије о томе шта Србија треба да учини како би унапредила правни и институционални оквир за борбу против корупције и како би обезбедила примену утврђених механизма у пракси.